

Савочка К. І.
здобувач вищої освіти II курсу,
Науковий керівник – Декусар Г. Г.
старший викладач кафедри
українознавства та іноземних мов
*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

МОВНА КУЛЬТУРА І УСПІШНА ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Одна з найбільш якісних характеристик фахівця в сучасному світі як учасника комунікації, що робить істотний вплив на його професійний успіх, – його мовна культура. Затребуваність сучасного фахівця в значній мірі залежить від наявності грамотної усної та письмової мови, знання прийомів мовного впливу, переконання і вміння ефективно спілкуватися, тобто від рівня його мовної компетенції. Сучасному суспільству потрібен не просто професіонал, а людина культури, яка інтегрує культуру знань, почуттів, спілкування і творчих дій.

Мова являє собою «сукупність засобів, необхідних для того, щоб переробляти і передавати інформацію» [2; 12]. Уміння мовної особистості найбільш ефективним чином використовувати комунікативні функції мови утворює те, що називають культурою мови. Мова тісно пов'язана з особистістю кожного індивіда, і «вивчення мови означає розвиток особистості, яке неможливе без розвитку мовної культури, яка визначається відносинами з миром культури» [1; 189]. Більшість дослідників підкреслюють нерозривний зв'язок мови і культури.

Культура мовлення відіграє важливу роль в процесі мовного спілкування, одним із завдань якого є бажання справити хороше враження на співрозмовника, тобто позитивна самопрезентація. Важливою характеристикою особистості, здатної здійснювати мовну комунікацію, є володіння культурою спілкування. У широкому сенсі терміни «культура мови» і «культура мови» є синонімами, а у вузькому сенсі – культура мови – це конкретна реалізація мовних властивостей і можливостей в умовах повсякденного, усного та письмового, спілкування. Культура мови являє собою сукупність знань, умінь і навичок, «що забезпечують автору мови незатруднене побудова мовних висловлювань для оптимального вирішення завдань спілкування» [4; 15]. Культура мови передбачає досить високий рівень загальної культури людини, культуру її мислення, знання мови, які становлять культурну компетенцію людини.

Культура мови особистості залежить від ерудиції в області мовної культури суспільства і являє собою вміння користуватися цією ерудицією. Успішне спілкування між людьми вимагає комунікативної компетенції учасників спілкування. Однак не завжди добре знання граматичних правил і багатий словниковий запас достатні для того, щоб говорити про

високий рівень мовної компетенції, яка виходить далеко за рамки оволодіння правилами користування мовою.

Комунікативна компетенція включає в себе певні механізми, прийоми і стратегії, що сприяють реалізації мети спілкування. Вони включають здатність визначити частку говоріння і слухання в залежності від ситуації і культурних норм, вміння адекватно висловити свою думку і зрозуміти думку співрозмовника, направити бесіду в потрібну колію. Серед перерахованих характеристик особливе місце займає доречність, що включає адекватний вибір комунікативної дистанції, теми бесіди, тональності спілкування, вербальних і невербальних засобів. Таким чином, комунікативна компетенція включає різноманітні аспекти, які в рівній мірі відповідальні за ефективність спілкування.

Багато дослідників вважають, що культура як феномен стала можливою завдяки такій здатності людини, як діяльність, а в процесі спільної діяльності люди неминуче стикаються зі спілкуванням, включаються в систему міжособистісних відносин, і від уміння правильно поводитися в тій чи іншій ситуації багато в чому залежить успіх подальшої професійної діяльності фахівця.

Професійна культура спілкування проявляється і формується в процесі трудової діяльності, тому їх не можна розглядати у відриві один від одного, а, навпаки, необхідно досліджувати в єдності і тісному взаємозв'язку один з одним.

Чітке вираження своїх думок, точний добір слів, багатство мови формують мислення людини її професійних навиків у всіх областях. Комунікація є єдиним у своєму роді шляхом до досягнення порозуміння між людьми, що досягається за допомогою мови, яка «є посередником між людьми і сприяє досягненню істини» [3; 31].

Високий рівень мовної культури є професійно значущою якістю майбутнього фахівця будь-якої професії, і, з іншого боку, її низький рівень є однією з можливих причин його невдач у професійній діяльності.

Отже, для будь-якої успішної професійної діяльності необхідна відповідна професійна компетентність, але вона не може бути повністю реалізована, якщо вона не підкріплена досить високим рівнем загального розвитку особистості, широтою його кругозору і високим рівнем його мовної культури.

Література

1. Льюис Р. Д. Деловые культуры в международном бизнесе. От столкновения к взаимопониманию / Пер. с англ. 2-е изд. М.: Дело, 2001. 448 с.
2. Мурильов В. А. Сутність комунікацій // Аналітика культурології. 2006. № 1(5).
3. Садохін А. П. Введення в теорію міжкультурної комунікації. Київ: Вища школа, 2005. 310 с.
4. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. М.: СЛОВО/SLOVO, 2000. 624 с.